

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petstirica 20 vin., pogojni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/6.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste.

Štev. 65.

V Ljubljani, v torek dne 22. avgusta 1911.

Leto I.

Politična borba.

II.

Delavci se združujejo, vadijo, bojujejo — napredujejo, zmagojujejo. Kdor ne živi od absolutnega zanikanja za vsako ceno, mora priznati to resnico. In delavci imajo prijatelje, ki gredo blagohotno še za korak dalje ter pravijo, da imajo delavci prav. Saj se jim res slabo godi in kdo jim ne bi privoščil malo več kruha? Prav imajo, če zahtevajo boljšo plačo, ko se je vse podražilo in ko delavec s svojimi dohodki res ne more izhajati, posebno ako ima družino. Delavci naj se le organizirajo, to nič ne de. Človek ne sme hoditi vedno v starih copatah iz dedovih časov. Napredni moramo biti!

I. t. d. i. t. d.

H. n. phm — da — res. Delavcem smo prijazni. Naposled — vsi smo delavci. Seveda, mi opravljamo drugo delo kakor krojač, rudar, železničar, mizar. Pa vseeno. Delavcem smo prijazni. Toda težka je s temi ljudmi. Začeli so politizirati. Lastno politično stranko hočejo imeti. To pa je neumestno. Škodljivo je. Naj se organizirajo. Naj zahtevajo boljše mezde. A kaj se mešajo v politiko? Kaj hočejo s tem? Saj to su stare politične stranke, v katerih je tudi za delavce dosti prostora. N. pr. pri nas. Svoje gospodarske interese naj le zastopajo, kakor najbolje znajo. A to nima nič opraviti s politiko. Čemu toliko strank? Nazadnje — morda je to umestno na Nemškem, na Francoskem, v Italiji. Ali mi smo majhen narod in greh je, če se tako cepimo.

I. t. d. i. t. d.

Ušesa nas bole od vseh sladkih besed, ki smo jih slišali v vseh mogočih variacijah. In čudno je, da dobrih besed še ne boli jezik ter da se niso naveličali, kajti videti morajo, da je njih mlo besedičenje zaman in da imajo delavci gluha ušesa za njih ljubeznivo vabo. In illo tempore bi se bilo dalo s takimi sredstvi kaj doseči, toda kaj je bil takrat delavec? Kaj je pomenil v politiki? Niti volilnega glasu ni imel. In kdo bi se bil zmenil zanj, ko ni bilo pričakovati koristi od njega? Sedaj je druga, seveda. Kadar pridejo volitve, se mora računati tudi z delavcem, odnosno z njegovim glasom. In zato se mu laskajo ljudje, ki jih je prej vselej groza spreletela, ako se jim je približal umazan človek iz tovarne ali iz rudnika. Delavcem pa ne gre v glavo, odkod so se vzeli naenkrat neštevilni prijatelji, o katerih nekdanj ni bilo ne sluha ne duha.

Dokler delavci niso imeli besede v politiki, jih meščani niso marali; odkar so delavci dosegli nekaj vpliva v politiki, pa oni ne marajo meščanske politike. Političnih strank je gotovo dovolj, a prostora ni v nobeni za de-

lavce, ako nočejo tam igrati vloge klavernih marionet in delati svojim nasprotnikom štafažo v lastno škodo. Kajti politika meščanskih strank je delavstvu škodljiva in „dobri prijatelji“ delavcev, ki jim žele toliko sreče, pa delujejo v meščanskih strankah, so prav malo bistre glave, ker ne razumejo bistva meščanske in delavske politike.

Nejasnosti so se morale poroditi tam, kjer so bili prvotni pojmi nejasni. Potrebne jasnosti pa manjka že v tem, kaj politika pomeni. Večinoma plavajo pojmi o politiki v oblakih. Politika je baje nekaj abstraktnega, nekaj samo po sebi idealnega, kar se peča z ideali nima nič opraviti z vsakdanjostjo. Narodni ideali, domovinski ideali, reševanje naroda, reševanje jezika, ustvarjanje domovine, slovanska vzajemnost in vselovanstvo — to so objekti politike. Kdor ima dosti fantazije, iznajde lahko še več takih meglenih predmetov. Čudo ni, da ima vsa naša politika nekaj meglenega na sebi.

Toda sanjarije niso vredne piškavega oreha; politika ne izvira iz oblačnih višav, temveč raste in cvete in rodi na zemlji. Nič abstraktnega ni, temveč nekaj zelo stvarnega in to s čimer se peča, niso nedosežni iz samega duha ustvarjeni ideali, temveč zelo konkretne, materialne reči. Politika ni nič drugega kakor boj za interese, boj za koristi; njena podlaga je gospodarska, njeni nauki so gospodarski, gospodarski so tudi njeni cilji. Vse kar se iz daljave prikazuje idealno, je samo plašč za gospodarska vprašanja. Raziščite visoko zunanjost, ali pa notranjo politiko in povsod najdete njeno gospodarsko okostje. Preglejte politične stranke in nobena vam ne bo mogla skriti svojega gospodarskega stremljenja. Prečitajte politične programe in če ne drugod, boste med vrsticami čitali hrepenenje po gospodarskih koristih. Studirajte sadove politike: zakone — in pokazalo se vam bo njih gospodarsko bistvo.

Politične stranke se porajajo na temelju enakih gospodarskih interesov. Le kjea gospodarsko znanje ni dosti zrelo, nastajajo lahko mešane stranke. Prej ali slej pa morajo njih udje spoznati nasprotstva svojih koristi, prej ali slej se morajo take stranke razpasti.

Gospodarski interesi delavcev so popolnoma nasproti meščanskim. Čim se na njihovi podlagi razvije politično razumevanje in politično gibanje, mora taka politika postati izključno delavska. Ako bi se kakšni meščanski stranki posrečilo, da bi pridobila vse delavce svoje dežele za se, bi bil to za njo vendar le majhen in samo časen dobiček, kajti v praktičnem delu se morajo interese pokazati in trajna zveza bivstveno nasprotnih elementov je nemogoča. Od meščanstva se ne more pričakovati, da bi svojo politiko uredilo po potrebah delavcev; delavci se ne morejo prilagoditi

meščanski politiki, ki je za njo škodljiva in razpad je neizogiben. Najboljši dokaz za to dajejo angleški delavci, ki so bili s svojo strokovno organizacijo dolgo časa najboljši primer delavcem vsega sveta, ki pa niso hoteli ničesar slišati o lastni politiki, dokler jih ni meščanska politika tako zapekla na koži, da so naposled poznali, kar je bilo delavcem na kontinentu že davno jasno. In tako so tudi angleški delavci ustanovili lastno stranko.

Delavska politika in njena potreba je utemeljena v gospodarskih razmerah in njih sila je železna.

Vladne obljube.

I.

Gautscheva vlada hoče pomagati proti mesni draginji. Z uvozom argentinskega mesa ne. To gre iz Trsta, nam izpred nosa. v Italijo, ker se je ekscelencja Gautsch napravil za advokata Ogrske, pa si sugerira pravne položaje, katerih ni. Argentinsko meso, ki je bilo namenjeno za nas, bodo jedli v Italiji in mi jim lahko želimo dober tek, sebe pa obrišemo pod nosom. Izkrepanje in prodaja tega mesa bi bila pač več vredna od vseh obljub, zakaj argentinsko meso se lahko kuha in peče, obljube pa ne, tudi ne, če prihajajo od visoke vlade. Ali ker je naša sramota zapečatena in in za naše prebivalstvo namenjeno meso že na poti čez lužo, si je treba ogledati resne korake, ki jih naznanja poljedelsko ministrstvo potom tiskovnega urada v ministrskem predstništvu. Danes ni z mesom nič. Morda bo kaj boljše, če potrpiamo štirinajst dni ali tri tedne? Čujmo, kako nas tolaži vlada.

Najprvo govori vlada izjava o tožbah, da število naše živine pada, ker se zakolje mnogo za odrejo sposobnih telet, zlasti takih od krav, ki dajejo mnogo mleka. Da bi se temu uspešno prišlo v okom in da bi se ta agrarni material ohranil za rejo, misli poljedelsko ministrstvo na to, da bi dovolilo živinorejcem premije za odrejo sposobnih telet ter je ukazalo z ukazom na deželne vlade pismene konkretne predloge od poljedelskih korporacij.

To je prva točka, ki nam obljubuje Kanaan. Ali — kaj nam zna povedati pozitivnega? Modri gospodje v poljedelskem ministrstvu mislijo, da imamo le zato premalo mesa, ker se pokolje preveč telet. Da se prebivalstvo množi, da se država boljbolj industrializira, jim je menda popolnoma neznan. O tem ne vedo ničesar, da se ljudstvo v mestih ne more tako preživljati kakor na deželi. Preveč telet se pokolje. In zaraditega „misli poljedelsko ministrstvo na to“, da bi dajalo živinorejcem premije. Že misli na to! In še več, ljudje božji! To dragoceno ministrstvo je

eelo že pisalo deželnim vladam, da naj zahtevajo od kmečkih družb konkretne predloge.

To imajo biti resni koraki in v poljedelskem ministrstvu menda prav res verjamejo, da bo ljudstvo to smatralo za pomoč.

Gospod baron Gautsch je nekako začel zbijati šale, pa je ob tem pozabil, da prebivalstvo ni in ne more biti tako dobre volje kakor on. Če prepušča ministrski predsednik boj zoper mesno draginjo ministrstvu agrarcev, tedaj med delavskimi množicami ne bo našel mnogo smisla za ta dovtip, ki se mora prištevati najslabšim izmed vseh, kar jih je napravil v svoji dolgi politični karieri. Ljudstvo ne vprašuje, kako misli gospod baron pomagati agrarcem, temveč kaj se je storilo za prebivalstvo zoper draginjo mesa. Od poljedelskega ministrstva pa v tem oziru sploh ni pričakovati pomoči, ker misli ta visoki urad že od nekaj, da je njegova edina naloga skrbeti za profite agrarne gospode. Na tem polju ni bila vlada nikoli skopa. Agrarni oderuhi se ne morejo pritoževati, da niso dobivali od države dosti daril in če jim zdaj poljedelsko ministrstvo obljubuje, da jim bo dajalo še podpore, da bodo blago izvolili rediti svoja teleta in pomnoževati svoje profite, jim bo menda tudi to všeč.

Ali vse to ne pomaga prav nič stradalocemu prebivalstvu. Ne pomaga mu sedaj in veliko je vprašanje, če bi sploh kdaj pomagalo.

Če bi baron Gautsch cenil in spoštoval ljudstvo, kakor bi moral vodja vlade v ustavni in baje demokratični državi, tedaj ne bi bil nikdar objavil litanij svojega poljedelskega šefa, ki se s tem reklamnim člankom na nezasišan način roga prebivalstvu in njegovi bedi. Oficijozna objava je brezprimerna žalitev ljudi, ki stradajo in ki jih hočejo v ministrstvu z zeleno zastavo imeti za norce.

Ljudstvo kliče, da nima hrane in zahteva mesa za tako ceno, ki bi jo moglo ob svojem zaslužku še plačati. Baron Gautsch pa odgovarja: Nič se ne razburjajte, moj poljedelski poglavar že skrbi za to, da bodo Schwarzenbergi in Attemsi, Borni Hohenwarti dobili kaj premij in mogoče, da ostane potem nekoliko telet, iz katerih postanejo čez par let voli, biki in krave!

Mogoče da bo to našim vnukom enkrat vendar kaj pomagalo, mogoče tudi da ne — videli bomo namreč, da Gautsch sam še ni prepričan; ali to je vse, kar zna ministrski predsednik dati ljudstvu tisti hip, ko se je iz avstrijske luke odvažalo meso v tujino.

V ministrskih palačah menda mislijo, da je ljudstvo večni potrpečljivi osel. Ali večna je sama večnost, pa nič drugega ne. Če bi baron Gautsch rad izkusil, kako daleč sega ljudska potrpečljivost, tedaj igra prenevarno igro!

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Položila ga je in se vrnila nazaj, a na griču so že stali vojaki in namerili so bajonete proti njej. Urno je zbežala v cerkev, ki je stala sredi polja, v belo, lepo cerkev, zgrajeno iz oblakov in neizmerno visoko. Tam so ravno pokopavali nekoga, krsta je bila velika, črna in zadelana. Svečenik in cerkovnik sta v belih oblačilih hodila po cerkvi in pela:

„Resnično je Krist vstal od mrtvih...“
Cerkovnik je kadil, priklanjal se ji je in smehljaj; lase je imel rdeče in obraz vesel kakor Samojlov. Od vrha, iz kupole so se usipali široki solnčni žarki kakor prtiči. Na obeh korih so tiho peli dečki:

— In resnično je Krist vstal od mrtvih...
— Zgrabite jih! — je zakričal svečenik in obstal sredi cerkve. Mašni plašč mu je zdrknil s telesa, na njegovem obrazu so se pojavili sivi, strogi brki. Vsi so zbežali, tudi cerkovnik je zbežal, vrgl kadilnico vstran in se z rokami prijel za glavo kakor Malorus. Mati je vrgla otroka na tla, ljudem pod noge, oni pa so se umikali bojazljivo ogledujoč njegovo golo telo; ona pa je padla na kolena in kričala:

— Ne puščajte otroka! Vzemite ga seboj...

— Resnično je Krist vstal od mrtvih...
— je zapel Malorus z rokami na hrbtu in se smehljaj.

Ona se je sklonila, pobrala otroka in ga položila na voz desak, ki je ob njem počasi stopal Nikolaj. Zakrohotal se je in dejal:

— Težko delo ste mi naložili...

Na ulici je bilo blatno, z oken so se iztegivali ljudje, žvižgali, kričali in mahali z rokami. Dan je bil jasen, solnce je jarko pripekalo, a sene ni bilo nikjer.

— Pojte, mamica! — je dejal Malorus.
— Tako je življenje!

In pel je s svojim dobrim, smejočim glasom. Mati je šla za njim in žalovala:

— Zakaj se častnik norčuje iz mene?...

Naenkrat se je spoteknila in padla v brezdanko globoko, od koder je prihajalo strašno tulenje...

Prebudila se je, vsa potna in trepetajoča. Prisluškovala je in se čudila — v prsih je bilo vse prazno, kakor da bi kosmata, težka roka pograbila njeno srce in ga zlohotno stiskala. Vztrajno je godel klic na delo, po zvoku je spoznala, da je že drugi klic. V izbi so v neredu ležale knjige, vse je bilo prestavljeno, preobrnjeno, tla izbojena.

Vstala je in, ne da bi se umila, ne da bi molila k Bogu, je začela pospravljati izbo. V kuhinji jo je zbudila v oči palica z rdečim platnom, neprijazno jo je pograbila in hotela potlačiti v peč, a vzdihnila je snela konec zastave, ga skrbno zložila in vteknila v žep, a palico je prelomila na kolenu in jo vrgla na ognjišče. Potem je omila okna in tla s hladno vodo, postavila samovar in se oblekla...

Sedla je v kuhinji k oknu in izpzet se je vprašala:

— Kaj sedaj?

Spomnivši se, da še ni molila, se je vstopila pred sveto podobo, potem pa zopet sedla — v njenem srcu je bilo prazno.

Nihalo, ki je zmerom pogumno tiktakalo, da čimprej dotiktaka nekaj neobčudnega, se je danes nekam obotavljalo s svojimi mahljaji, in muhe so brenčale neodločno...

V predmestju je bilo čudovito tiho — kakor da bi se bili vsi ljudje, ki so se včeraj nakričali po ulicah, danes poskrili po hišah in molče premišljevali o neobičajnem dnevu.

Domislila se je podob, ki jo je videla v svojih mladih letih. V starem parku Zausajlovih je bil velik ribnik, ves poraščen z lokvanji. Ko je sivega jesenskega dne šla mimo ribnika, je ugledala na sredi čoln. Ribnik je bil temen, miren, in čoln je bil kakor prilepljen na črno vodo, žalno okrašeno z rumenimi listjem. Globoka žalost, neumljivo gorje je velo od čolna brez krmila in vesel, osamljenega, nepremičnega sredi tihe vode in odmrlega listja. Mati je tedaj dolgo stala na bregu ribnika in premišljevala — kdo je odrinil čoln od brega in zakaj... Sedaj se ji je zdelo, da je sama podobna čolnu, ki jo je tedaj spominjal na krsto, pričakujočo mrliča. Še tisti večer se je raznesla vest, da se je utopila v ribniku oskrbnikova soproga, majhna ženska s črnimi razpuščenimi lasmi in urne boje...

Mati je segla z roko preko oči, kakor da bi, si otrla spomine z njih, in njena misel je

trepetala obstala pri vtisih včerajšnjega dne... Zatopljena vanje je sedela dolgo in uprla oči v postano čašo čaja; v njeni duši je gorela želja, da bi videla preprostega, pametnega človeka in ga vprašala po tem in onem.

In kakor na željo je prišel po obedu Nikolaj Ivanovič. Ko ga je zagledala, se je je lotil nemir in ne da bi odzdravila je tiho izpregovorila:

— Aj, prijatelj, zakaj ste prišli, neprevižno je od vas! Zapro vas, če vas vidijo...

Krepko je stisnil njeno roko, popravljal si očala, in sklonivši svoj obraz k njej je urno dejal:

— Glejte, s Pavlom in Andrejem smo se domenili, da vas moram drugi dan preseliti v mesto, če ju zapro! — Ali je bila hišna preiskava?

— Bila je. Vse so prebrskali, vse otipali. Nič sramu in nič vesti ni v teh ljudeh!

— Zakaj jih bo sram? — je dejal Nikolaj in zmajal z rameni; potem ji je razlagal, zakaj da mora v mesto.

Poslušala je njegov skrbni prijateljski glas, gledala ga z bledim nasmehom in ne da bi razumela njegovo dokazovanje, se je čudila svojemu prijateljskemu zaupanju do tega človeka.

— Če je Pavlova volja — je dejala — in če vam nisem v nadlego...

Prekinil jo je:

— Nikar se ne vznemirjajte. Sam živim, le poredke prihaja sestra...

(Dalje.)

NOVICE.

* **Amerikanski trgovec z dekleti prijet.** Černoviška policija in galicijske policijske oblasti so bile že dalj časa opozorjene na delovanje zloglasnega trgovca z dekleti Sem Ramšana iz Filadelfije, ki je znal z blestnimi besedami preslepiti mnogo natakarič, blagajničark, pestunov in odgojiteljic, da so odpotovale z njim v Ameriko. Zadnje dni je neki človek zbudil v policiji sum, ker je mnogo občeval z dekleti, zato so začeli pozorneje paziti nanj. Preteklo nedeljo so ga pa prijeli, ravno ko je nameraval z desetimi dekletami stopiti na vlak, da odpotuje z nesrečnimi žrtvami v Ameriko. Preiskava njegovih papirjev je jasno dokazala, da je policija zalotila trgovca z dekleti Sema Ramšana, ki je spravi v nesrečo že več sto deklet in ki ga je preganjalo že mnogo držav zaradi tega sramotnega obrta.

* **Ministrov dvojniki.** Iz Budimpešte poročajo, da obstrukcija v ogrski zbornici vendar ni tako žalostna in dolga časa kakor se nam dozdeva. Posebno za poslance ne, ki preživljajo tam proste večere ob razkošnih zabavah in poskočni ciganski muziki. To veselo razpoloženje zastopnikov ogrskega naroda je prišlo tako daleč, da se je vzdignil kritični glas tiska zoper hrupno in razuzdano početje nekaterih ministrov v javnih lokalih. Medtem se pa častitljivi očetje ogrske dežele zabavajo po svoje. Eden bi hotel glavo svojega spoštovanega kolege uporabljati za pljuvalnik, a drugi trga svojemu sosedu, ki je slučajno duhovnik, kuto z rejenega telesa. To se dogaja v zborničnem plenumu galeriji na veselje in zabavo. Na srečo so šale in dovpti v kuloarjih malo bolj duhoviti. Zadnje dni so zbijali dovpti na račun honvedskega ministra Hazaja in opozicijskega poslanca Radanyia, ki sta si zelo podobna po obrazu, postavi in manirah. Priganjači opozicije so hiteli k Hazaju rekoč: „Nikar ne hodi v dvorano; saj vendar ne boš podpiral te uboge vladne stranke, ki ni niti sklepna. Minister je seveda ogorčen odklonil opozicijske nasvete. Njegovemu dvojniki, poslanec Radanyiu so predlagali njegovi prijatelji, da izrabi odsotnost honvedskega ministra, se vsede na ministrski fotel in od tamkaj izjavi, da vzame brambne predloge nazaj, kar bo politično krizo temeljito rešilo. Radanyi se je podal v dvorano, ali honvedski minister, ki je morda za ta načrt slišal ali ga slutil, je sedel krčevito na svojem mestu, ki ga odonda ni več ne zapusti. Vrag ne spi, a tudi dvojniki bdi.

* **Delavec izumil letalni stroj.** „Avanti“ piše, da sta dva delavca železarske tvornice v Terni dala patentirati nov letalni stroj. Ta zrakoplov ima pred drugimi to prednost, da se vzdigne brez vsake naprave od tal. Bazen tega se da lažje in sigurneje voditi tudi ob močnem vetru. Izumitelja izdelujeta zdaj tudi rešilni ščit, ki bi se pritril na letalni stroj in se dal ghati s pomočjo majhnega električnega gumba. Z njim bi se zrakoplovec brez nevarnosti spustil na zemljo v slučaju, da se letalni stroj pokvari. Ista električna naprava, ki bo gibalna ta rešilni ščit, loči sam letalni stroj od zrakoplovčevega sedeža; če se stroj preobrne, se ladja polagoma spušča na zemljo.

* **Afera oklopnice „San Giorgio“.** Komisija, ki ji je bilo poverjeno preiskavanje vzroka, zakaj je nasela oklopnica „San Giorgio“, je dognala in ugotovila, da je vzrok tej nesreči premeščen je ene boje. (Boje so na morskem dnu zasidrani plavajoči kovinski sodi, ki služijo pripravljenosti ladij ali pa signaliziranju ladjam nevarnih peščin in čeri.) kar znatno ublažuje krivdo poveljnika in pomorskih častnikov, dasi je ne odpravila popolnoma. Mornariški minister je na podlagi preiskave na nedoločen čas suspendiral poveljnika Albenga; poročnik Stretti je dobil 3 mesece ječe v trdnjavi, a poročnik Bordigioni strogi zapor. Druga preiskava dožene, kdo je odgovoren za premestitev boje.

* **Strojna puška, kilpostrell cel polk.** Pariški major de Vermond d' Aurie od 10. dragonskega polka je izumil samostojen stroj za naglo streljanje, ki ga je strelna normala Chalonova natančneje preizkusila. Uspehi, ki so jih s tem strojem dosegli v razdalji 1600 metrov, so popolnoma „zadovoljivi“. V kratkem času 2 do 3 minut je moglo oddati 2000 strel v 100 m dolgo in 200 m široko vrsto, ki odgovarja množini 2 eskadronov v liniji ali enemu polku uvrščenemu v koloni po štiri može, zato se zamore avtomatično slediti brzemu prodiranju teh strojev. Natančnejša sestava tega stroja dozdaj še ni znana. Kakor je razvidno, bo uspeh s temi stroji „popolnoma zadovoljiv“, kajti z njim bo moglo v hipu uničiti na tisoče mladih človeških življenj.

* **Burno morsko vožnjo** je imela ruska ladja „Finlandija“. Na poti v Avstralijo je eden od mornarjev zblaznel in je žugal s smrtjo svojim sopotnikom. Djali so ga sicer takoj v železje, ali kljub njihovi pozornosti se je večkrat osvobodil verig in je izvršil mnogo napadov z nožem. Avstralske oblasti so prepovedale, da ga tam izkrcajo, zato je morala ladja nadaljevati potovanje z blazinom na krovu. Šele v Bristolu so se po devetmesečnem nevarnem potovanju rešili usmiljevanja vrednega moža in strahu, ki so ga neprestano imeli pred njim.

* **Kitajski mornarji.** Amerikanski generalni konzul v Hongkongu piše v svojem poročilu na vlado o prebrisanih kitajskih mornarjih in zaključuje poročilo z mnenjem, da ne zaostajajo v tem oziru prav nič za belokožci. Oni so zelo vztrajni, pridni in spretni, zato bi jih morali iz praktičnih razlogov enako plačevati kakor belokožce. Dalje pravi poročilo, da se z otvoritvijo panamskega prekopa številno kitajskih mornarjev na vseh ladjah, ki plovejo po tistem oceanu, znatno pomnoži. Angleži so pa v tem oziru popolnoma drugačnega mnenja. Qui trdijo, da so kitajski mornarji zelo leni, skrajno nedisciplinirani in nepokorni. Priporočajo tudi, da se dogaja večina grozodejstev na onih trgovskih ladjah z angleško zastavo, ki imajo kitajske mornarje.

* **„Črna roka“.** Njujorški policiji se je posrečilo, da je dobila v svojo pest kolovodje zloglasne „Črne roke“ (mano nera), zločinske družbe, ki je razširjena po vsej Severni Ameriki. 9letna milijonarka Billingsova je nedavno prejela dopis od „Črne roke“, v katerem je bilo njej in njeni rodbini zagroženo s smrtjo, če do določenega časa ne plača pol milijona dolarjev. Sorodniki so že hoteli zložiti zahtevano vsoto, starka pa je ovdala vso stvar policiji in v sporazumu z njo je odgovorila „Črni roki“, da je zahtevana vsota že pripravljena in da je v vrednostnih papirjih skrita med staro šaro. Čez nekaj dni se je v palači oglašil črnc in vprašal služkinjo, če bi mogel dobiti kako delo. Po neugodnem odgovoru je prosil za staro ponošeno obleko. Dekle je takoj obvestilo v hiši skrite detektive, ki so črnca zaprli. Priznal je, da ga je poslala „Črna roka“ in po daljšem obotavljanju je izdal tudi imena nekaterih kolovodij. Med njimi je tudi Nemece Hendrich, katerega so zaprli.

— **Primerna gospodinjstva šola.** V Bostonu (Severna Amerika) je občina ustanovila šolo, v kateri se dekleta poučujejo v gospodinjstvu. Ves pouk je brezplačen. Po dovršitvi tečajev dobivajo službo „domačih pomočnic“, ki jim donosa tedensko okoli deset dolarjev, t. j. 50 krou našega denarja. Za 4 dolarje na teden imajo v zavodu hrano in stanovanje. Ves Boston je navdušen za novo napravo; gospodinjice so šele sedaj izprevidle, da ne potrebujejo celodnevnih postrežbe in da „domača pomočnica“ v eni, dveh urah opravi vse, kar je potreba.

Konec angleške stavke.

Anglija se je oddahnila. Kakor smo že včeraj sporočili, je generalna stavka končana in kako velik je bil učinek tega velikanskega boja, izpričuje najbolje brzojavna čestitka, ki jo je kralj Jurij poslal ministrskemu predsedništvu. Tekom stavke so kapitalistični krogi v potu svojega obraza razširjali vesti, ki naj bi bile v javnosti znižale pomen velikanskega gibanja in diskreditirale delavski boj. Nedolžna brzojavna žica je morala prenašati mnogo laži, koristile pa niso nikomur razum brzojavnih uradov, ki so pri tem nekoliko več zaslužili.

Preden se izvedo vse posameznosti tega silnega boja, bo poteklo še nekaj časa. Vsem dosedanjim vestem, kolikorkoli jih je bilo, se pozna, da so nepopolne. Saj tudi ni mogoče, da bi se ob tako razširjenem in globoko segajočem gibanju poročali vsi dogodki, ker bi morali sicer časopisi izhajati kot debele knjige. Pri tem izostane seveda marsikaj važnega in kakor o vojni, se dobi tudi o takem boju šele pozneje natančen pregled. Ali marsikaj je vendar že danes jasno. **Za delavsko gibanje prihaja nova doba, v kateri odločujejo veliki, vedno večji boji.** Zgodovinarški filozofi, ki so hoteli razrednemu boju priznati le mimogredoč pomen, so postavljeni na laž; angleška stavka je nov dokaz, da je **razredni boj pravi in glavni boj naše dobe.** Vsi drugi problemi so malenkostni v priči silnega, brezpogovornega zahtevajočega socialnega, razrednega vprašanja. Vsa druga nasprotja postajajo pritlikavska v priči kolosalnega, od dne do dne večjega nasprotja med kapitalom in delom. Ne verstvo, ne nacionalizem, ampak **socializem je problem dvajsetega stoletja** in kdor neče razumeti tega, bo moral izgubiti igro, pa če bi ga bil tudi sam idealizem. V tem je obsežen tudi odgovor na vprašanja malih narodov. S kapitalizmom se ne morejo rešiti, ker je njihov kapital, kakorkoli lahko doma krvavo izkorišča, v svetovni konkurenci smešno malenkosten. Postavljati se v socialnem boju na stran, na „nevtralna stališča“ z gesli, da se mora „najprej rešiti narodno vprašanje“, pa ne pomeni nič drugega, kakor metati svoj narod pod silna kolesa socialnega stroja, ki ga morajo zdrobiti.

Kdor hoče obstojati in kaj veljati, mora s prepričanjem in s čvrsto voljo korakati s svojo dobo. Ne mi, ampak čas nam stavlja probleme, naša naloga pa je, da jih spoznamo in da v neizogibnem boju najdemo svoj pravi prostor. Kdor še veruje v končno zmago kapitalizma, se mora dosledno postaviti na njegovo stran. Kdor pa razume znamenja in si zna razlagati dogodke, ne more več dvomiti, da je socializmu zmaga zagotovljena. Če torej neče, da grede v silnem boju nasprotne si stranke preko njega in da ga poteptajo, se mora z

vso odločnostjo postaviti v vrste one armade, kateri zaupa zmago. Kajti zmaga njegove vojske je potem tudi njegova zmaga in samo v taki zmagi je jamstvo njegovega lastnega obstanka.

Znamenj pa so pokazala zadnja leta pač dovolj. Za sedaj je angleška stavka napravila piko in njen nauk je dragocen. Vso državo — in kakšno državo! — je pretresala mrzlica, vse gospodarsko življenje je hipoma postalo odvisno od volje stavkajočih delavcev, velikanske industrije so morale nenadoma ustaviti delo in samo par dni je poteklo, pa so učinki posegli čez morje. Na Nemškem in Francoskem so postale posledice stavke v tuji deželi občutne.

Organizacija delavnega ljudstva, kakor je še nepopolna, je s silnim skokom pokazala svojo moč. Kako ogromna in nepremagljiva mora postati sila delavstva, če organizira svojo armado tako kakor ga uči ves razvoj, da bo po vsem svetu združeno v eni vojski, v kateri ne bo manjkal ne en mož, ne ena žena!

Organizacija — to je vsa modrost. Samo delavstvo, ki se na povelje svojih sovražnikov razdružuje, je slabotno. Na podlagi razredne solidarnosti zedinjeno delavstvo je nepremagljiva moč in gospodar sveta.

Organizacija — to je geslo izveličanja. Delavec, ki je opazoval velikanski angleški boj, ne more v priči njega običati za pečo. Kdor razume nauke tega velikanskega gibanja, mora postati organizator in agitator z dušo in s telesom. Mogoče se razvija socialni boj, Uiti mu ni mogoče. Ali čimprej združimo in organiziramo vse svoje moči, tem prej bo končan. Popolna združitev delavstva pomeni delavsko zmago.

Konec stavke se je razglasil v uedljivo ponoči. Vlada, ki je nekaj dni cincala, je spoznala vso nevarnost, ko se je železničarska stavka nepričakovano hitro razširila po vsej deželi in je morale proga za progo ustavljati promet. „Militarizacija železnic“ je ostala popolnoma brezuspešna; tistih par vlakov, ki so jih vojaški strojevodje z neznauskimi zamudami privlekli čez kratke proge, je bilo toliko, kolikor nič. Živeža je zmanjkovalo po vseh večjih mestih. Od vseh strani so prihajala poročila o tovarnah in rudokopih, ki so morali ustaviti obrat, o ladjah, ki niso mogle zapustiti pristanišč. Po plavžih so morali pogasiti ogenj, ker se vsled železničarske stavke ni moglo delati. Vsa trgovina je stala pred krizo in največji sovražniki delavcev so začeli tarnati, pa niso imeli druge želje, kakor da se konča stavka.

Tedaj je vlada nastopila tudi proti železniškim družbam z večjo energijo. S predlogom, ki je bil vložen v parlamentu, da naj se uradoma konča stavka, to se pravi, da naj se družbam kratkoma diktirajo pogoji, ki jih ima izpolniti, se je oborožila v soboto vlada sama in dotlej trmasti kapitalisti so se vdali.

Pod predsedništvom vlade so se sklenili sledeči mirovni pogoji:

1. Stavka se takoj konča in delavski voditelji se potrudijo z vsemi močmi, da se stavkajoči vrnejo na delo.
2. Vsi delavci, ki so vsled stavke ali izpota zapleteni v sedanjih spor in se oglasijo v primernem času, se morajo čimprej mogoče zopet nastaviti. Nihče se ne sme sodnijsko preganjati zaradi kršenja pogodbe ali pa na drug način kaznovati.
3. Sklicati se imajo upravne komisije, da se posvetujejo o sporih, ki še niso rešeni.
4. Nemudoma se imajo storiti koraki, da se uravnajo vprašanja med železniškimi družbami in tistimi kategorijami, ki niso bile obsežene v upravni pogodbi leta 1907. Za ta vprašanja je merodajna konferenca zastopnikov družb in uslužbencev. Za končno rešitev se ima sestaviti posebna preiskovalna komisija.
5. Obe stranki bosta v vsakem oziru podpirali komisijo.
6. Vsako vprašanje, ki bi nastalo zaradi razlaganja te pogodbe, se predloži trgovinskemu ministrstvu.

Vlada predlaga, da se sestavi komisija, ki ima proučiti učinke upravne in razsodiščne pogodbe za železnice in poročati, kakšne izpremembe bi bilo priporočati. Komisija bodi sestavljena iz dveh delodajalskih, dveh delavskih zastopnikov in nepristranskega predsednika, ter naj se snide še ta teden. Svoje delo naj opravi čimprej je mogoče.

Obe stranki izjavljata, da sprejmeta sklepe te komisije.

V Hyde-parku je bil v nedeljo velikanski shod, na katerem je bilo okrog 40.000 železničarjev, ki so na podlagi te pogodbe sklenili, da se vrnejo na delo. Vojno ministrstvo je ukazalo, da se pošlje vojaštvo čimprej domov.

Ljubljana in Kranjsko.

— **S svojim patriotizmom** naj „Slovenec“ ostane doma. Klerikalni patriotizem je tak švindel kakor vse, kar uganja klerikalna banda, izvzemši njeno koristolovstvo. V vprašanju argentinskega mesa se je ta „patriotizem“ najbolje razkrinkal. Avstrija in Ogrska sta v tem vprašanju navskriž, da ne moreta

biti bolji. Klerikalci pa uganjajo ravno to kar budimpeštanska banda. Stališče Madjarov se vjema s profitarskimi interesi klerikalno-agrarnih oderuhov, pa je zato vse prav, kar počnejo na madjarskem globusu. Bečarom je odpuščeno, da so požrli svojo besedo o dalmatinski železnici, da bo belokranjska železnica brez primerne zveze in da bo imela komaj pomen lokalne železnice. Klerikalcev nič ne boli, da nastopa madjarska gospoda proti Avstriji kakor proti vazalu. Madjarski vitezi so preprečili uvoz argentinskega mesa in klerikalno srce je srečno. „Patriotični“ klerikalci naj kar imenujejo Khuen Hedervarya za častnega člana S. L. S.

— **Klerikalni „Slovenec“** postaja zopet tako nesramen, da bo treba njegov način „boja“ označiti s pravim imenom. To kar uganja ta jezuitska trobenta, ni nikakšen boj, ampak toda lopovščina, dostojna razbojnikov, ki napadajo iz zasede. Šenklaška cunja, urejevana po vseh pravih ligvorjanske morale se upa gojlati o zvezi socialnih demokratov z velekapitalisti, češ da so od njih podkupljeni. Taka taktika brezobrazne častikraje se popolnoma prilega političnim falotom, za katere velja tolovajsko načelo, da posvečuje namen vsa sredstva. A še to geslo je neprimerno, ker bi mogel posvečevati samo tak namen, ki bi bil sam po sebi svet; klerikalni nameni pa so razbojniški in nimajo prav nič opraviti s svetostjo. Kadarkoli stori klerikalna drhal kakšno prav veliko lumparijo, takrat se dere na vse pretege, da bi odvrnila pozornost od svojih falotarj. Ali vse njene infamne laži ne bodo tej bandi pomagale, ker so njeni grehi in njih posledice preočiti; in mi bomo izpolnjevali svojo publicistično dolžnost brezobzirno in skrbeli, da se razodene politično sleparstvo te protiljudske bande v popolni luči. Kako je s sladkorjem, so socialni demokratje ljudstvu večkrat povedali kakor „Slovenec“ in vsi klerikalni govorniki skupaj. Ali če „katoliško“ trobilo danes govori o veleropu, naj bi tudi povedalo, kako so njegovi čedni patroni v državnem zboru nastopili v sladkornem vprašanju. Označbi „sladkornih veleroparjev“ popolnoma pritrujemo; ali klerikalni poslanci so bili **pomagači teh veleroparjev** in kadarkoli so socialni demokratje v državnem zboru nastopili proti veleroparjem, so se klerikalci postavili na stran veleroparjev, pa proti socialnim demokratom. Kako so klerikalci glasovali, ko so socialni demokratje zahtevali znižanje davka na sladkor? Glasovali so **proti konsumentom** za višji davek. Kdaj so klerikalci glasovali proti premijam, ki jih država plačuje veleroparjem, zato da dobivajo Angleži avstrijski sladkor ceneje kakor Avstrijanci? Največja hinavščina pa je, če gozbeza klerikalonski lažnivec v tem tonu v momentu, ko so njegovi patroni že skoraj z obema nogama v vladnem taboru, torej soodgovorni za vso gospodarsko politiko, ki je povzročila draginjo agrarnih in industrijskih izdelkov. Soodgovorna in sokriva! In jamčimo ji, da ne bo ušla odgovornosti.

— **Zaradi argentinskega mesa** se klerikalni zgovorniki agrarnih veleroparjev v „Slovenec“ zvijajo in stokajo, češ da le ne morejo dopustiti, da bi se živina v Avstrijo **neomejeno** uvažala. Ali kakor obrekovanje nasprotnika, tako jim tudi otrok ne bo pomagal. Predvsem je treba pribiti, da je uvoz mesa za sedaj **najvažnejše aprovizacijsko vprašanje** in po nobeni stezi se ne trobilo agrarnih veletočev ne bo umaknilo temu dejstvu. Premalo mesa v državi pomeni **lakoto**, zlasti za mestno prebivalstvo. In klerikalna svojat je kriva, da imamo premalo mesa. Skrivanje za „neomejenim“ uvozom je finta, ki ne velja. Klerikalni blapec veleposesniških aristokratov in velepopov niso glasovali samo proti neomajenemu uvozu, ampak še dne 29. julija t. l. so brezvestno glasovali za to, da se ne sme vpeljati niti dekagram mesa brez madjarskega dovoljenja. In glasovali so tudi proti omejenemu uvozu, čelo za ta slučaj, da bi Ogrska dovolila. Glasovali so zoper pooblastilni zakon, ki je imel omogočiti trgovinske pogodbe, glasovali so proti uvozu mesa — ne le proti uvozu žive živine! — iz Srbije, Rumunije itd. Pri vsaki priliki, prav pri vsaki priliki so glasovali proti najelementarnejši ljudski potrebi, proti hrani, pa za profite agrarnih veleroparjev. Tako se niso vedli samo v mesnem vprašanju, ampak pri vsaki priliki, kadar je šlo za to, da bi masa ljudstva dobile cenejši kosček kruha. Tako so glasovali proti ljudstvu, ko so socialni demokratje zahtevali odpravo oziroma znižanje carine na žito in moko in da je moka danes tako draga, je v prvi vrsti kriva klerikalna agrarna drhal. Ravno tako je s spiritom, ravno tako s petrolejem, ravno tako z železom. Če mora kmet predrago plačevati lopate in motike, če je kovaču kladivo predrago, se mora zahvaliti tej bandi, ki je proti socialnim demokratom glasovala za visoke carine. Na papirju je lahko včas izmerjati tudi milijonarje. Načela pa se imajo dokumentirati tam, kjer se odločuje: V parlamentu, pri glasovanju. Tam pa je klerikalna svojat vedno stala na strani vseh oderuhov in izkoriščevalcev in ko pride novi carinski tarif na dnevni red, se bo vsa svetohlinska banda zopet predala pijavkam in po stari neizpremenljivi navadi glasovala proti ljudstvu. Ali škoda bo spametovala tudi to

ljudstvo in tedaj pride brea, da ne bo med nehom in zemljo dovolj prostora za salto mortale s katerim bo politično najbolj zalupnana horda izginila v zaslužni prepad.

— **Vojaška samomor.** Včeraj okoli 6. popoldne se je v skladišču vojaške bolnice obesil četovodja sanitetnega oddelka Andrej Andrejčič. Našel ga je malo pozneje neki poročnik; poklicani zdravniki so konstatirali smrt, na kar so ga prenesli v mrtvašnico. V smrt je pogladel mladega vojaka strah pred kaznijo. — Včeraj ponoči je blizu Kranja skočil pod vlak vojak 17. pešpolka, doma iz Strazišča pri Kranju. Truplo so našli šele zjutraj; stroj je glavo gladko odrezal od telesa.

— **Člane „Vzajemnosti“** za kolodvorski okraj vabimo na važen sestanek, ki bo v četrtek dne 24. t. m. ob 8. zvečer v gostilni „International“ na Resljevi cesti. Udeležite se ga polnoštevilno.

— **Viški klerikalci** so pridni pri agitaciji. Farovž, šola, društveni dom, tobačna tovarna — vse agita za klerikalno stranko. Uspeh, ki so ga klerikalci pri državnozborskih volitvah dosegli, namreč, da so dobili relativno največ glasov, jih je podžgal in sedaj namerjajo dobiti občino v svoje roke. Gospodje frančiškani imajo že izdelan plan — vse pod kuto! Kdor se ne pokori frančiškanski komandi — proč z njim. No, upati pa je, da se bodo gg. temeljito zmotili! Res so pri državnozborskih volitvah dobili 20 glasov več kot socialni demokratje, ali sedaj bo pa marsikdo od tistih, ki jih je nečedna klerikalna agitacija 13. junija privela na volišče, volili drugače ker je izprevidel: kam gre vsa pot naše klerikalne politike. Tudi v naši občini se bridko občuti draginja v delavskih domovih, tudi med delavci, ki jih klerikalci smatrajo za svoje, se že porajajo revolucionarne misli. Ni čuda. Meso je že doseglo čudežno visoke cene. Kilogram 2 kroni! Tam v Trstu pa je usidrana barka s tisoči in tisoči kilogrami izbornega argentinskega mesa, ki bi ga dobili za 60–70 krajcarjev kilogram. ... Pa klerikalna politika ne dovoli in ne dovoli mesa izkreati in lačnim Avstrijancem prodajati.

— **Iz Šiške.** Občinske volitve so pred durmi. Vzbudile so precej življenja. Priporočajo, da pojde v volilni boj kar pet strank: 1. liberalni narodnjaki, 2. „gospodarska stranka“ g. Oreška (to so: klerikalci), 3. „neodvisni“ občinarji (Zelenka, Oroszy, Pogačnik itd.) 4. Nemci, da prestejejo svoje vrste in 5. socialni demokratje. Kako se bo to seve do dne volitev še uredilo, kako se bo teh pet strank sevrilo v dve ali tri — kako se vse še razvije v prave bojne vrste — o tem bomo vestno poročali. Govori se še tudi o strankah, ki naj jih vzbudi gospod X., gospod Y. itd. — saj veste, pred volitvami bo vsak rad stal na čelu čete in poveljeval. Pridiga se o vsem možnem. Delavstvo šišensko pa pravi: občina je pretežno delavska, in nihče drugi nima prirodne pravice upravljati delavsko občino kot delavci sami. Kje čevlji žuli, ve delavstvo prav dobro!

— **Požar v Mokronogu.** Minulo soboto okolo ene popoldne se je vnelo — kakor smo na kratko že sporočili — iz doslej nepojasnjenega vzroka čreslo pri strojarju Pencu v Mokronogu. Kakor bi bil trenil je bila na enkrat vsa strojarna v ognju in vnel se je benzin v skladišču. Blamen je skakal nato od poslopja do poslopja in tekotom pičle ure je bil ves dolenji konec trga v ognju. Gasilna dela so bila zelo otežena, ker je pihal močan veter in ker je ogenj pokončal tudi novo moderno požarno brizgalno. Na pomoč so prihiteli požarne brambe iz Mirne, St. Ruperta, Trebnjega, Škocijana in Novega Mesta. Zdrženemu delu požarnih bramb in prebivalstva se je posrečilo, da so zajezili ogenj in da so oteli plamenu sodnijo, Koželjevo, Eratovo, Končinovo, Mevželjovo, Knapčevovo in Dolinarčino hišo na trgu; vse druge hiše v spodnjem koncu s kozolci in gospodarskimi poslopji so do tal pogorle. V Mokronogu je bil ta dan glavni letni sejem in je bilo mnogo sejmarjev z gorojo živino, konji, prašiči in z drugim blagom; sejmarji so hoteli pospravljati svoje blago in je bila zmešnjava tem večja; na bližnji Zalogstni gori je bila božja pot, vsled česar je bilo več tisoč tujcev zbranih v trgu. — Škoda je ogromna; človeških žrtev plamen ni ugrabil, pač je zgorelo okolo petdeset hiš in nad 100 drugih poslopij. Dočim so živino po večini rešili, je zgorelo mnogo prašičev, pohištva in drugega blaga. Vso škodo cene na dva milijona kron in jo zavarovanje niti oddale ne pokriva.

— **Ogenj v Dravljah.** V petek popoldne je pekla Marija Kolar v Dravljah kruh v peči. Naenkrat začuje pod stropom svoje hiše čudno prasketanje in takoj ji je bilo jasno, da je ogenj dosegel seno, ki je bilo gori naloženo. Požarna bramba je bila brž na licu mesta in se je le njeni pridnosti zahvaliti, da so ogenj omejili, ker bi se ob taki suši kaj lahko razširil tudi na sosednje s slamo krite hiše.

— **Škof. dež in suša.** Pišejo nam: Ko se je v torek, 16. avg. 1911 peljal naš škof od Grosuplja na Šmarje, se je naenkrat močno stemnilo in dež je lil kakor iz škafa. Ljudje so se bali, da bi ne bilo toče. Začelo pa je

zvoniti, kar jih je še bolj preplašilo. Ko zagledajo kočijo s škofom, jim je odleglo, ker zvonjenje je bilo namenjeno škofu in ne toči, na kar se neka ženica pobožno izrazi: „sam škof so nam dežja pripeljali.“ Drugi so ji pobožno prikimavali. Mi pa smo mnenja, da bi se ob tej suši moral škof vsaj 14 dni prei voziti po vsem Kranjskem in suše bi bilo konec.

— **V Topolčah** na Gorenjskem so 18. t. m. zjutraj cigani ukradli nekemu posestniku konje in odšli brez sledu. Žandarmarija jih pridno zasleduje.

— **Požar na Jelovci.** Na Jelovci v radovljiškem okraju je nastal 15. t. m. požar, ki so ga pa na srečo pravočasno zapazili in po večurnem napornem delu pogasili. Škode ni povzročil mnogo, ker je zgorelo samo grmovje, a samega gozda ni dosegel ogenj.

— **S Tolmačevca.** Ob nedeljah se koplje v Savi mnogo ljubljancev. Predvčerajšnjim se je prišlo kopat okoli 6. popoldne tudi več gospodičen iz Ljubljane. 17–19 letna gospodična je zašla v koto, ki jo pušča Sava ob veliki vodi, in ker ji je voda segla čez glavo, se je začela potapljati. Na vpitje njenih tovarišic je skočil g. Ferdinand Vovko ponjo in jo otel smrti. Ko se je zavedla, je dejala, da v Savi nikoli več.

— **Cerkev pogorela.** Iz Kočevja poročajo: Dne 19. t. m. so zadoneli ob dveh popoldne iz parne žage g. Kajfeža nenavadni signali, takoj na to pa je bila podružnica Jezusovega Telesa nasproti kolodvoru v Mošnjicah vsa v sijajnem plamenu. Požarna bramba, ki je prihitela na lice mesta, je bila brez moči, ker v celi okolici ni dobili vode in so jo morali v sodih pripeljati iz mesta. Zvonovi so se raztopili in je tekla ta raztopina skozi luknje za vrvi. Tudi leseni strop v cerkvi je zgorel. Glavni altar in večji del notranje opreme so rešili. V veliki nevarnosti je bila tudi bližnja hiša in se je lesena streha že vnmala. Vzrok požara ni znan. — Ravno pred kakimi 14 dnevi so popravljali streho na cerkvenem zvoniku, ki jo je pred enim letom poškodovala strela.

— **Gozd** je začel goreti v Kranjski gori 18. t. m. Užgal se je najbrž od goreče cigarete, ki jo je vrgel vstran nepreviden kadilec.

— **Legar se je pojavil na Težki vodi** pri Novem mestu. Posebno razširil se še ni, toda nevarnost je, da se razširi na druge vasi osobito če se okužijo vodnjaki s kapuico. Zdravstvena oblast je izdala stroge navedbe.

— **Gozdni požar.** Iz Črnomlja javljajo, da je na gorskem pašniku v Lazah izbruhnil pred nekaj dnevi požar, ki je popolnoma vpepelil posestnika Jurija Butali iz Breznika senik in seno, ki je bilo v njem. Ogenj se je razširil tudi na bližnje parcele in je zgorelo pet arov gozda. Požar so še isti dan pogasili.

— **Elektrokinematograf „Ideal“** Franc Jožefova cesta št. 1. Hotel pri Maliču. Vsak torek, petek in soboto nov spored! Ob ugodnem vremenu bo poslednja večerna predstava po 9. na velikem vrtu. Spored za torek 22., sredo 23. in četrtek 24. avgusta. Solnograd. (Lep naravni posnetek.) Moralna tašča. (Komičen prizor). Odkup izobčenca. (Prekrasna ameriška drama). Ciks-Oaks. (Varietna slika v barvah.) Luka družbana drama. (Jako komično.) Dodatek k večernemu sporedu Izdelovanje žarničnih mrežic. (Zanimiv naravni posnetek).

Idrija.

— **Odsek občinskega odbora mesta Idrije** so se konstituirali naslednje: Solski o d s e k: Vitouš Josip, predsednik, Troha Leopold, namestnik, Alič Fran, Brus Tomaž, Kristan Jakob, Penco Klemen, Trepin Anton, odborniki. G o s p o d a r s k i o d s e k: Lipušček Andrej, predsednik, Alič Leopold, namestnik, Jazbar Bernard, namestnik, Knap Anton, Kosmač Fran, Kristan Jakob, Uršič Alojzij, odborniki. S t a v b e n i o d s e k: Uršič Alojzij, predsednik, Velikajne Ivan, namestnik, Alič Leopold, Jazbar Bernard, Modrijan Josip, Penco Klemen, Vitouš Josip, odborniki. Z d r a v s t v e n i o d s e k: Knap Anton, predsednik, Kosmač Franc, namestnik, Brus Tomaž, Kavčič Ivan, Lipušček Andrej, Troha Leopold, Uršič Alojzij, odborniki. — U b o ž n i o d s e k: Alič Leopold, predsednik, Uršič Alojzij, namestnik, Jazbar Bernard, Kavčič Ivan, Kristan Jakob, Modrijan Josip, odborniki. P o l i c i j s k i o d s e k: Kavčič Ivan, predsednik, Modrijan Josip, namestnik, Lipušček Andrej, Penco Klem, Trepin Anton, Velikajne Ivan, Vitouš Josip, odborniki.

— **Argentinsko meso povzroča** v Idriji splošno zanimanje. Ljudje vedno povprašujejo, če ga občina še dobi. Čuje se že ščuvanje med mesarji, da bi ceno domačemu mesu zvišali. Najbrže se bo to vresničilo in klerikalno-agrarni politikarji bodo zopet eno stopinjo slavnejši.

— **Smrtni slučaj** škrlatice se v Idriji še vedno dogajajo. Vzlic temu ljudje še vedno zatajujejo, če kak otrok oboli, samo da bi se odtegnili zdravstvenim odredbam, katere smatrajo za sitnost, pa ne mislijo, kakšno nevarnost pomeni tako skrivanje. Prosi se torej, da se vsako obolenje takoj zdravniku naznani.

— **Iz Trsta** v Idrijo dospeli ljudje so pet dni pod strogim policijskim nadzorom zaradi kolere. Vsak, kdor se ne zgasi sam, oziroma gospodar, pri katerem prenoči nezglašen, bo po odredbi deželne vlade strogo kaznovan.

— **Resolucija zaradi socialnega zavarovanja** je sklenila obrtniška bolniška blagajna v Idriji ter jo poslala po sklepu svoje seje ministrstvu, socialno-demokratskim poslancem v državnem zboru in poslancu dr. Ravniharju.

Štajersko.

— **Šolsko vprašanje v Hrastniku.** V nedeljo 13. avgusta smo imeli v gostilni gosp. Eržena shod po § 2. na katerem je sodrug Vek. M r a k iz Zagorja govoril o š o l s k e m v p r a š a n j u. Javen shod nam je politična oblast prepovedala, ker je bil baje prepozno naznanjen. Da se zaradi malekustne formalne pogreške prepovedal ravno shod na katerem naj bi se razpravljalo o š o l s k e m, torej eminentno k u l t u r n e m vprašanju, to pač gospode pri okrajuem glavarstvu v Celju ne kaže v posebni luči. No mi se seveda s to neoliberalno manipulacijo zborovalnega zakona ni smo dali motiti pa smo priredili kratkoma shod po § 2. na katerem smo svojo stvar ravnatoko dobro opravili. Sodrug M r a k je razlagal pomen šolstva za delavstvo sploh ter preciziral zlasti stališče socialne demokracije do ljudske šole. Današnja ljudska šola ima pred vsem namen, da vzgaja v e r n i k e i n d r ž a v l j a n e. Socialistični ideal ljudske šole pa je šola, ki bo vzgajala ljudi ponosne in zavedajoče se svojega človeškega dostojanstva. Zaradi svojega ideala kot realni ljudje seveda ne zametujemo današnje šole, nasprotno homo ravnio socialni demokratje vsikdar prvi, ki bomo šolo kot tako branili proti njenim odkritim in prikritim nasprotnikom, tok časa bo prinesel, da se bo šola izpolnila in otresla vseh slabih vplivov, ki danes še kazijo njen pravi pomen. Govorec o hrastniških šolskih razmerah je govornik povdarjal, da je za otroke slovenskih staršev edino mesto v slovenski šoli ravnatoko spadajo nemški otroci v n e m š k o šolo. Pri tem so pa za nas edino merodajni pedagoško-didaktični oziri. Najosnovnejše načelo moderne pedagogike je, da se mora vsakoršen pouk vršiti na podlagi materinskega jezika. Zatorej slovenski delavci: pošljite svoje otroke v slovensko šolo. Shoda so se udeležili tudi slovenski hrastniški učitelji in učiteljice, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem sodruga Mraka. Ker se je izrekla po shodu želja, da bi se referat objavil, ga morda po priliki v obširnejšem ekscerptu prinesemo.

— **Za opeklinami umrla.** Te dni si je šestletna hčerka posestnika Gorčarja iz Rogatec, Micička, zakurila na paši. Pri tem pa se je dekletcu vnela obleka in dobila je take opekline, da je še isti dan umrla.

— **Avtomobil povozil otroka.** V soboto, dne 19. avgusta, je povozil avtomobil, last zdravilišča v Rogaški Slatini, 11 letno šolarico M. Oprešnik. Glavo ji je popolnoma zmečkal; bila je na mestu mrtva.

— **Samomorilen poizkus.** 38letni zidar Dajčič je prerezal v duševni zmedenosti sebi in svoji enoletni hčerki vrat. Prepeljali so oba v deželno bolnišnico, kjer se je konstatiralo, da je Dajčičeva poškodba le lahka, medtem ko je ona njegove hčerke težka. Dajčiča so postavili v opazovalni odelek.

— **Požar v vojašnici.** V petek zvečer je začelo goreti v ročnem skladišču 9. stotnije 47. pešpolka v Mariboru. Vnela se je civilna obleka moštva, ki je bila spravljena v nekem velikem zaboju. Vojaki so ogenj hitro opazili in ga sami pogasili.

Koroško.

— **Spodnji Dravograd.** Na progi Maribor-Franzenfeste je šel dne 18. t. m. pod jutranji brzovlak sin g. Verdника, posestnika v Otiškem vrhu in bivšega državnozborskega kandidata napredne stranke v slovenjegraškem okraju. Odrezalo mu je popolnoma glavo.

Goriško.

— **Projekt krajevne železnice Sv. Lucija-Tolmin-kranjska meja.** Inženir Picha iz Prage je dogotovil načrt krajevne železnice Sv. Lucija-Tolmin-kranjska meja. Namisljena železnica bo normalnotirna in bo vezala državno železnico Celovce-Trst s projektirano krajevno železnico Vrhnika-Idrija-primorska meja. Projektirana proga bi zapustila na južnem koncu postajo Sv. Lucija-Tolmin in bi imela sledeče postaje: 1. Sv. Lucija-Tolmin, 2. Slap, 3. Trebuša, 4. Stopnik, 5. Reka, 6. Želin in 7. Plužno-Otalez.

— **Poizkušeni samomor.** Na Brezovci pri Mirni se je v četrtek, 17. t. m., hotela obesiti omožena Amalija Karič iz Reke, danes, 19. t. m., pa si je z nožem prerazela trebuh. Revi se je zmešalo, ker jo je mož Miha Karič zapustil. Bil je vratar pri sodišču v Reki.

— **Samomor.** V Fari se je obesil minoli teden 20letni kmečki fant Frankovič, ki se je zbal vojaške službe, katero bi bil moral nastopiti v jeseni. Da je nemoteno izvršil samomor, je poslal svojo mater v Gračevo.

Istra.

— **Nesreča na vojni ladji.** V Pulju je 16. t. m. padel s 26 metrov visokega jarbola vojne ladje „Adria“ 30 letni mornar Alojzij Passaneg na krov ter se ubil. Doma je bil iz St. Vida na Koroškem.

— **Tovariša ustrelil.** V Pulju je nek gojenec šole za strojne eleve tako neprevidno ravnal z nabasano puško, da se je sprožila in je strel zadel 20letnega strojnega eleve Augusta Floriana, ki so ga umirajočega prenesli v bolnišnico.

Trst.

— **Argentinsko meso zopet odhaja!** Tako vzklika „Edinost“ v št. 230. V tem članku pravi doslovno: „Ogrska vlada (človek bi dejal: nadvlada) ne dovoljuje, da se to meso izkrci.“ Kako imenitno, kaj? Zakaj „Edinost“ ne pove, da so tudi slovenski poslanci krivi? Zakaj ne bi priznala, da je tudi „narodni klub“ kriv, ker je glasoval proti predlogu socialistov. Zakaj ne bi pokazala tudi gosp. Ribafa, kateri, namesto da bi bil glasoval s socialisti, jo je popihal k „zamejskim bratom“ v Režijo. Seveda so dični poslanci „narodnega kluba“ baje veliki demokratje. Ampak kdor dvomi, da imajo vedno najboljše namene tudi kadar glasujejo proti koristim slovenskega ljudstva in za koristi ogrskih in drugih agrarnih pijavk; kdor dvomi da imajo dobre namene tudi kadar streljajo največje politične kozle, tak človek — po mnenju „Edinosti“ — ni pošten Slovenec. Argentinsko meso odhaja — ostaja pa hinavska pisava „Edinosti“. Zato pa se moramo tržaki sodrugi potruditi, da se širi naša „Zarja“ tudi med one naše sotrpine, katerim je „Edinost“ še evangelj. Potom našga lista bodo spoznali, kdo se v resnici poteguje za ljudske koristi. In prav gotovo pri prihodnjih volilnih borbah ne bodo nam rekli: saj vaši poslanci tudi niso nič dosegli. Očitati pa bodo ravno tistim, katere so zdaj volili, da so krivi, če so bili socialisti preglasovani in njihovi koristni predlogi odklonjeni.

— **Sv. Križ pri Trstu.** Naš dušni pastir se je menda preobjedel naprednega časopisa, pa Vam sedaj pripoveduje, da ni dobro. Po volitvah je že dvakrat na priznani v e r k v i d o k a z o v a l, kakšne muke bodo morali trpeti na drugem svetu ovi, ki na tem čitajo napredno časopisje. Zlasti pa čakajo posebne in najhujše muke one, ki čitajo „Zarjo“. Ampak dobro je vendarle, da imamo v Križu lepo število pogumnih delavcev, ki se muk na onem svetu ne boje in naše „Zarje“ se, kljub vsem cerkvenim pridigam, pri nas čita še precej. Kaj pa pravi nato gospod ongov v Ljubljani? Koristno delo bi opravil ta dospod, ako bi stopil do Križa in tam prepovedal duhovniku naznanjati bojkot našemu časopisju. Ako je pa dovoljeno v cerkvi delati in proglašati bojkot našemu časopisju, bi po našem mnenju imeli mi še vedno pravico priporočati svoje časopisje. Našemu gospodu dušnemu pastirju pa priporočamo, naj rajši skrbi za duševno in versko vzgojo svojih pristašev, pa obenem za obstanek tistih zadrug, ki so se ustanovile po njegovi iniciativi. Takozvano „Delavsko konzumno društvo“, ki ni imelo z delavci nič skupnega, je šlo ... po vodi. Tista kmečka zadruga, ki jo je pri nas ustanovil gospod Krek, pa ima že sedaj skoraj 2000 kron izgube in se menda pripravlja, da se loči od tega sveta. Seveda imajo kmetje prav, ako v cerkvi pri pridigah majojo z glavami in se čudijo, da je duhovnik iz božjega hrama napravil naveden političen lokal. Kdaj se bo ta pastir spametoval in se prepričal, da v delavskih glavah ne raste več plevel, ne vemo. Ampak čas bi bil že, da bi se prepričal, zakaj dejstva mu vsak dan pravijo, da je na napačni poti, in da se napredek ne da več ustaviti.

— **Ošpice in legar.** V izseljenškem domu pri Sv. Andreju so izbruhnile med otroci ošpice. V soboto so oddali že 12 otrok v bolnišnico. Več izseljenikov je zbolelo tudi za trebušnim legarjem in so tudi nje oddali v bolnišnico.

— **Nenavaden samomor.** 56 letni ribič Mihael Pertot, stanujoč v Barkovljah 680 si je končal v petek na tragičen način življenje. Iz obupa nad neozdravljivo in bolečo boleznijo je zaveslal svojo barko do višine Miramara. Tam si je privlezel z vrvo sidro svoje barke za vrat in skočil v morje. Seveda je utonil. V soboto zjutraj šele so ga potegnili iz morja in prepeljali v mrtvašnico v Barkovlje.

Gospodarski pregled.

— **Konzumno društvo za Ljubljano** in okolice pridobiva vsak dan nove člane. Številka 5000 je že prekorajena! Res v vsakem pogledu lep napredek. Napravilo bi se pa še marsikaj več, če bi se v delavskih vrstah

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo **Tolstovrško slatino**, ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislava voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi. Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim!

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

Še bolj spoznala združena misel. Delavci na Dunaju tvorijo nad 100.000 glav broječo organizacijo konsumentov. V Gracu je parola: kar socialni demokrat, to član konsumne organizacije. — Na Nemškem, na Angleškem itd. je konsumna organizacija splošno priznana in je za vzor drugim deželam. — Konsumnemu društvu za Ljubljano in okolico pristopi lahko vsakdo. Pristopnina znaša 1 krono, delež 30 kron. Hranilne vloge članov se obrestujejo po 5 odstotkov od dne vloge do dne dviga.

Strokovna banka. Na Nemškem razprtljajo sodruzi v strokovnih in političnih časniki o ustanovitvi „Strokovne banke“, kjer naj bi se osredotočilo vse denarno gibanje strokovnih organizacij. — Češki socialni demokratje so pa že vložili prošnjo za „Delavsko banko“ v Pragi.

Draginja. Fabrikantje, ki izdelujejo sladkor, so pridni pri delu, ko združujejo cene sladkorja. Če pojde podraževanje tako naprej, bomo kmalu imeli v drobni razprodaji kilogram sladkorja po eno krono! — Gospodje, ki so gospodarji med tovarnami spirita, so vzdignili tekom tekočega meseca ceno za 16 kron pri hektolitru. — Petrolejski baroni, to so oni gospodje, ki tvorijo moč nad petrolejsko kupčijo, so vzdignili cene v par mesecih od 24 na 37 kron v veliki trgovini. Lepa bodočnost čaka ubogega konsumenta!

Agrarne grablje. Amerikanski farmerji v Nebraski, Kansasu in Oklahami, kjer se prideluje največ pšenice, so ustanovili zvezo ki ima namen, toliko časa zadrževati pšenične zaloge, da nastopijo za farmerje ugodne, to je vratolomne cene. Več sto farmerjev je takoj pristopilo novi zvezi; vsak je dal 500 dolarjev zvezi na razpolago za razširjanje organizacije.

Delavsko gibanje.

= Stavka pri Bonaču v Ljubljani. Delavnica, v kateri se večkrat, ali daje stavka, pride ob dobro ime. Stavke pa ne nastajajo brez vzroka. Da tudi pri g. Bonaču ni vse prav, za to imamo nebroj dokazov; o nekaterih stvareh bomo poročali. Dekle je nekoč pri g. Bonaču napravilo nekaj tisoč škatlic nekoliko slabše, nego bi bil rad imel g. Bonač. Zasluzek (za en dan 96 h), ki odpaše na 6000 škatlic je g. Bonač deklariral, škatlice pa — prodal.

Umetnost in književnost.

Spisi Mišjakovega Julčka. Ravnokar je izšel v založbi „Učiteljskega konvikta“ II zvezek te otroške zbirke in obsega sledeče pripovedne spise: Prababica je pripovedovala. — Dve mucki. — V hudih dneh. — Čopke ni! — Prebrisana Belčičeva. — Za prenočišče. Vezana knjiga, okrašena z 9 ličnimi slikami, stane K 1.20, po pošti 16 vin. več.

„Borba“, polmesečnik srbske soc. demokracije, ima v svoji 15. št. naslednjo vsebino: Okretanje nazaj (C. Tucović), Seljaško pitanje (Fr. Eugels), Dva lista iz engleske kolonijalne politike (Ž. Topalović), Perspektive socializma u Turskoj (A. Benarjoe), Republika i socialna demokracija u Francoskoj (K. Kautsky), Socijalistički pregled, Feljton: Dugačka Alisa (C. Ramuc.).

ZADNJE VESTI.

Sklicanje drž. zbora.

Praga, 21. avgusta. „Samostatnost“ poroča, da se včerajšnji ministrski svet še ni pečal s terminom za sklicanje državnega zbora. Spravna pogajanja v Pragi utegnejo trajati do oktobra.

Trst — neokuženo mesto.

Dunaj, 21. avgusta. Ker se v Trstu že deset dni ni pojavil noben nov slučaj kolere, velja mesto za neokuženo.

Uvoz argentinskega mesa v Italijo.

Trst, 21. avgusta. Danes so začeli izkladati argentinsko meso, ki je došlo s parnikom v hladilnici „Sophie Hohenberg“. Večja množina argentinskega mesa, ki ga je pripeljala „Atlanta“, je bila danes odposlana v Italijo. Ko se je razširila ta vest po mestu, se je prebivalstva lotila velika razburjenost. Socialno-demokratska stranka skliče velike ljudske aberovanje.

Po ovinkih zoper mesno draginjo.

Dunaj, 21. avgusta. Z ozirom na obljubo vlade, da zniža železniške tarife za prevažanje živine in mesa, če tudi občine znižajo tržne in klavniške pristojbine, je dunajski mestni svet sklenil znižati te pristojbine od 22. avgusta t. l. do preklica, najdalje do konca novembra 1911 za 50 odstotkov.

Kolera v Karlovih varih.

Praga, 21. avgusta. Vse vesti o koleroznih slučajih v Karlovih varih so po uradnem zatrdilu neresnične.

Gozdni požar pri Ischlu.

Ischl, 21. avgusta. Požar na Schafbergu je zvečine lokaliziran, a še ne pogašen, razprostira se v obsegu 100 hektarov.

Tiskovna svoboda na Ogrskem.

Budimpešta, 22. avgusta. Transportna družba je naznanila upravi „A Nap“, da je trgovinski minister prepovedal razpečevanje tega opozicijskega lista na kolodvorih.

Budimpešta, 21. avgusta. Zveza ogrskih časnikov je protestirala proti vladnemu šikaniranju „A Napa“. Grof Khuen je izjavil, da kolportaza ni pravica, temveč le posebna ugodnost, ki jo vlada posameznim listom naklanja.

Ogrska obstrukcija zoper brambne predloge.

Budimpešta, 21. avgusta. Med vlogami je pet peticij zoper obstrukcijo — vladna večina spremlja njih čitanje z viharim odobravanjem; dalje je sedem peticij, ki protestirajo zoper brambno predlogo in zahtevajo splošno in enako volilno pravico. Na zahtevo opozicije se bodo te peticije jutri v poimenstem glasovanju odkazale peticijskemu odseku. — Posl. Eitner je vložil predlog, da se t. zv. inkompatibilitetni zakon razširi in da se poslancem prepreči sprejem, redov. naslovov in podobnih odlikovanj. V poimenstem glasovanju je zbornica z veliko večino prešla preko tega predloga na dnevni red. Brambna predloga sploh ni prišla na vrsto. Grof Tivadar Batthyány interpelira ministrskega predsednika zaradi postopanja proti opozicijskemu listu „A Nap“. Ministrski predsednik Khuen Hedervary odgovarja, da ima vlada pogodeno pravico, da dovoljuje posameznim listom posebne ugodnosti, katere drugim lahko odteguje, da pa vlada te pravice ni nikoli uporabljala (smeh na levi). Zbornica je sprejela ministrov odgovor s 188 proti 34 glasovi v vednost.

Neurje na Ogrskem.

Szatmarnemeti, 21. avgusta. Včeraj je toča uničila vso letošnjo žetev turščice, tobaka in pese.

Krečansko vprašanje.

Carigrad, 21. avgusta. Turška vlada zahteva od velevladi, da imenujejo krečanskega nadkomisarja le z njenim pritrdilom.

Carigrad, 21. avgusta. Porta je dobila danes odgovore dveh velevladi na akcijo turških poslaničkov. Velevladi izjavljata, da se posvetovanja o krečanskem vprašanju nadaljujejo, da pa ni povoda za vznemirjanje.

Kolera na Turškem.

Carigrad, 21. avgusta. Danes je tu obolelo 34 oseb za kolero; enako število jih je umrlo.

Solun, 21. avgusta. Na ladjah, ki so dospele v San Giovanni di Medua, da vkrcajo maloazijske redife, so se pojavili slučajni kolere. Vsled tega so odposlani drugi parniki.

Monarhistične demonstracije na Portugalskem.

Berolin, 21. avgusta. „Lokalanzeigerju“ poročajo iz Lizbone: V Guinareas so bili včeraj monarhistični nemiri. Ko je vojaška godba zaigrala republikanski himno, je eden podčastnikov zakričal: „Živela monarhija!“ Drugi so vzklikali: Proč z republiko! Zvonovi so začeli zvoniti plat zvona. Policija je bila brez moči; šele konjenica je napravila po hudem boju red po cestah.

Tiskovni sklad. Vesela družba pri Kosu v Idriji 3 K; Iv. Rus, železničar, Grosuplje 50 vin., Rijavec, Spodnja Šiška 10 vin.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Stari letniki „Rdečega Prapora“
posebno od leta 1905
se kupijo.

Ponudbe na upravnistvo „Zarje“.

Ogrski piščanci 1911. l.

6—8 velikih, tolstih, zajamčeno živih, franco po povzetju K 6.50; 12—14 kom. K 12.50. Eksportna trdka Kaphan, Kőrösmező-Marmarosy (Ogrsko). Up. Krvavega mleka naravno sirovo maslo po 5 kg, v zaboji franco K 9.80; 4 litre malinovec K 5.—.

„SLAVIJA“ VZAJEMNO ZAVAR. BANKA V PRAGI, ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovansko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, bodisi za življenje, proti požaru, proti ulomu ali pa proti razbitju stekla in ogledal, le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarife za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejše. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Banka „Slavija“ je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadljive. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogronni rezervni fond K 54.000.000 — jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2.495.719.—. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861.—. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto.

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“
VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

Konsumno društvo

Ljubljano in okolico

vpisana zadruga z omejeno zavezo

ima dosedaj sledeče prodajalne:

- I. v Šiški (v lastni hiši) Kolodvorska c.,
- II. na Viču (Glince, Tržaška cesta),
- III. v Ljubljani, Vodmat, Bohoričeva ulica,
- IV. v Ljubljani, Kolodv. okraj, Sodna ul. 4,
- V. v Ljubljani, Trnovo-Krakov, Krakovski nasip 10,
- VI. v Tržiču na Gor. (pot proti Bistrici),
- VII. na Savi na Gorenjskem,
- VIII. na Jesenicah na Gorenjskem.

Pisarna je v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6 II. — Uradne ure za stranke od 8.—1. ure popoldne.

Članov ima 1474, podpisanega kapitala 44.220 K, vplačanega 31.715 K; garancije 88.440 K.

Pristopi lahko vsak polnoleten konsument oz. konsumentinja; pristopnina 1 K, delež 30 K, ki se vplača lahko v obrokih. Pristopi se lahko v prodajalnah in v pisarni. Hranilne vloge se obrestujejo od dneva vložitve do dneva vzdiga po 5 %. — Dosedanje stanje hranilnih vlog 45.000 kron.

Cene v prodajalnah zmerni!

Blago sveže!

V letu 1910 — 4% dividenda.